

Monumentnummer*: 516929

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 19 september 2000
Kadaster deel/nr 82971/70

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Arnhem Arnhem Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Arnhem St. Marten

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Arnhem N 1917

Omschrijving**

Inleiding

HERENHUIS met HEK uit 1889 in eclectische neorenaissance. De oorspronkelijke Louvre-luiken in de eerste bouwlaag en de vaste Louvre-vullingen in de halfronde bovenlichten van de tweede bouwlaag zijn verwijderd. De ruimtelijke structuur van het pand is vergelijkbaar met het belendende pand Apeldoornseweg 20; waarschijnlijk ontworpen door de zelfde architect, die overigens onbekend is. Het pand bevindt zich even ten noorden van het stadscentrum en is gesitueerd in de rooilijn van de aaneengesloten oostelijke gevelwand van de Apeldoornseweg, nabij het spoorwegviaduct. Het historische straatbeeld van de in noordelijke richting oplopende Apeldoornseweg tussen de spoordijk en het Sonsbeekpark, wordt in belangrijke mate bepaald door een met bomen beplante middenberm en aaneengesloten gevelwanden met herenhuisen; laat-negentiende eeuwse panden in neo-stijlen aan de oostzijde en overwegend vroeg-twintigste eeuwse panden in overgangsarchitectuur en Art Nouveau-stijl aan de westzijde. Voorts is karakteristiek dat de voortuinen aan de straatzijde worden afgesloten door smeedijzeren hekwerken.

Omschrijving

Tweebeukig HERENHUIS van twee bouwlagen, souterrain en zolderverdieping op een rechthoekig grondplan. Het zadeldak is gedekt met betonpannen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De asymmetrisch ingedeelde bakstenen VOORGEVEL is in kruisverband gemetseld met gesneden voegen, en wordt horizontaal geleed door een ruw gepleisterde en grijs geschilderde souterrainverdieping, speklagen van wit pleisterwerk, wit geschilderde waterlijsten en een afsluitend hoofdgestel. Het hoofdgestel is samengesteld uit een geprofileerde architraaf, een fries met rechthoekige velden en een kroonlijst op vier consoles. Boven het hoofdgestel is het middendeel van de gevel opgetrokken tot een hals, die door een gebroken fronton wordt bekroond en door in- en uitgezwenkte vleugelstukken wordt geflankeerd. De verticale gevelgeleding bestaat uit twee boven elkaar geplaatste reeksen van elk vier pilasters met eenvoudige lijstkapitelen. De basementen van de pilasters zijn voorzien van een vlak kussen (eerste bouwlaag) of een diamantkop (tweede bouwlaag). Het souterrain bezit twee rechthoekige vensters met vierruits stolpramen en diefijzers, en rechts (onder het bordes van de hoofdingang) een paneeldeur met vier ruitjes. Onder de bordestrap bevindt zich een bergkast met een opgeklampte deur. Een hardstenen trap (zeven treden tussen bomen) leidt naar de hoofdingang in de eerste bouwlaag: hardstenen dorpel en neuten, vernieuwde paneeldeur (diamantkoppen, twee kijkramen, fronton) en enkelruits bovenlicht. Links van de ingang bevinden zich twee rechthoekige vensters met schuiframen. De bovendorpels hebben een kwarthol profiel en zijn voorzien van geknipte loodslabben. Onder de vensters bevinden zich verdiepte velden met een geometrisch sierpatroon. De muuropeningen in de eerste bouwlaag worden afgesloten door blinde korfbogen met gepleisterde blokken. De sluitstenen zijn voorzien van een diamantkop. De boogvelden zijn gevuld met tegelwerk.

In het midden van de tweede bouwlaag bevindt zich een balkon, dat rust op twee geornamenteerde consoles en is voorzien van smeedijzeren hekwerken tussen houten hoekposten en dito handlijst. Het balkon is bereikbaar via een dubbele glasdeur met half rond bovenlicht. Aan weerszijden hiervan bevindt zich een rondboogvenster met stolpraam en half rond bovenlicht. De muuropeningen in de tweede bouwlaag worden afgesloten door rondbogen met gepleisterde sluitstenen, die voorzien zijn van een langwerpige diamantkop.

De halsgevel omsluit een rondboogvormig afgesloten zoldervenster, waarin een stolpraam en een gesneden half rond paneel. Het venster wordt geflankeerd door pilasters met eenvoudige lijstkapitelen en gemetselde in- en uitgezwenkte vleugelstukken met elk een gepleisterde (?) voluut. De hals wordt bekroond door een gebroken fronton met in de top een obelisk-ornament. Identieke obeliskken zijn geplaatst op de gevelhoeken.

Beide ZIJGEVELS zijn ingebouwd.

De gecementeerde ACHTERGEVEL heeft links in het souterrain een ingang, die toegankelijk is via een bakstenen trapje. De eerste bouwlaag bezit boven deze ingang een rechthoekig venster met T-schuifraam. Rechts hiervan bevindt zich op begane grond-niveau van de woning een houten serre-uitbouw met een open opslagruimte eronder. De serre (oorspronkelijk waarschijnlijk een veranda) is opgebouwd uit bewerkte hoekstijlen met vellingkanten en lijstkapitelen, met daartussen een lage afzetting bestaande uit stijlen en (diagonale) regels die een patroon vormen van op hun kant liggende en op een punt staande vierkanten. Het beglaasde gedeelte daarboven heeft een dubbele schuifdeur in het midden en wordt aan de bovenzijde afgesloten door een strook gekleurd glas-in-lood met vorkvormige roeden. De serre is van binnenuit bereikbaar via twee paar dubbele schuifdeuren (respectievelijk voorzien van ruitjes en houten panelen). De serre wordt afgesloten door een flauw hellend dak met zinken roeven en glaspanelen, waarop een balkon met een nieuw houten hek (zelfde patroon met vierkanten als in de serre). Het balkon is bereikbaar via een dubbele schuifdeur (transparant glas-in-lood) onder een drierruits bovenlicht. Links hiervan bevindt zich een rechthoekig venster met stolpraam en enkelruits bovenlicht. In de geveltop bevindt zich onder een blinde segmentboog een rechthoekig zoldervenster met enkelruits draairaam.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De RUIMTELIJKE STRUCTUUR van het tweebeukige pand is intact, en heeft in de brede linker beuk een keuken (souterrain), kamers en suite (eerste bouwlaag) en twee (slaap-)vertrekken met kasten-scheidingswand en verbindingsdeur (tweede bouwlaag). In de smallere rechter beuk bevinden zich de vestibule, gangen, trappen, toiletten en kabinetten. De zolder heeft een indeling met kamers.

Het INTERIEUR bezit een groot aantal waardevolle elementen, zoals diverse paneeldeuren met geprofileerde omlijstingen; in het souterrain een keuken met tegelvloer (ruitpatroon met sterren), vaste buffetkast met ovale houten deurknoppen en geprofileerde schouwbank; in de vestibule een wit marmeren vloer en plinten, een tochtdeur en zijlicht met houtsnijwerk in neorenaissance-stijl (roedenverdeling verwijderd), een rijk uitgevoerd stucplafond (o.a. sierknoppen, bladlijsten, middenrozet in cartouchevorm) en -wanden (geprofileerde lijsten, gestileerde bloemmotieven); in de gang een wit marmeren vloer en dito plinten, een eenvoudig stucplafond met geprofileerde lijsten, een houten trap met bewerkte trappaal (palmetten, groeven, rozetten, fantasie-kapiteel, sierknop), geornamenteerde gietijzeren spijlen en geprofileerde houten handlijsten; in de kamers en suite zwart marmeren schouwen (consoles en diamantkop), dubbele schuifdeuren en een rijk uitgevoerd stucplafond in de achterkamer (bladlijsten met cartouches en/of sierknoppen op de hoeken, groot middenrozet in cartouche-vorm met palmetten en bladmotieven); in de tweede bouwlaag een kastenwand met verbindingsdeur tussen de voor- en achterkamer waarin zwart marmeren schouwen.

Waardering

HERENHUIS met HEK uit 1889.

- Van architectuurhistorische waarde als goed en gaaf voorbeeld van een laat-negentiende eeuws aanzienlijk woonhuis in eclectische neorenaissance, met een voor die tijd kenmerkende ruimtelijke structuur en hoogwaardige esthetische kwaliteiten in het exterieur, zoals gave verhoudingen, gevarieerd en goed materiaalgebruik en bijzondere ornamentiek. Voorts bezit het pand een groot aantal rijk uitgevoerde oorspronkelijke interieurelementen.

- Van stedenbouwkundige waarde als essentieel onderdeel van het relatief gave straatbeeld van de in noordelijke richting oplopende Apeldoornseweg tussen de spoordijk en het Sonsbeekpark, dat in belangrijke mate wordt bepaald door een met bomen beplante middenberm en aaneengesloten gevelwanden met herenhuizen uit de periode 1880-1910. Als zodanig is het pand van bijzondere betekenis vanwege de situering, welke verbonden is met de stedenbouwkundige ontwikkeling van Arnhem (uitvalsweg vanaf de singelstructuur in de richting van Sonsbeek); wegens de ensemblewaarde in relatie met de omringende bebouwing; en daarmee voor het aanzien van de stad Arnhem.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis